

ОСВІТЛЕННЯ ДЛЯ СФЕРИ АПК

На жаль, військові дії, що відбуваються на території нашої країни принесли багато біди і шкоди підприємствам сфери АПК – від безпосереднього руйнування й розрухи, до погіршення інфраструктурних умов, що майже унеможливають ведення господарської діяльності. За результатами дослідження стану та потреб бізнесу в Україні (https://business.diia.gov.ua/uploads/4/24851-stan_ta_potrebi_biznesu_v_ukraini_sektoral_nij_rozriz_veresen_2022.pdf), кількість підприємств у сфері сільського господарства, які повністю або частково припинили свою роботу, понад 40%. У звіті про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України (https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/10/UKR_Sep22_FINAL_Sep1_Damages-Report.pdf) вказано, що прямі втрати сфери АПК становили 6,6 млрд доларів США (або 5,2% від загальної суми втрат по всім сферам і всім типам майна).

До прямих збитків, завданих земельному фонду та агропромислового комплексу віднесено наступні основні складові: втрати сільськогосподарської техніки; втрата елеваторів та інших зернохосовищ; втрати тваринництва від загибелі тварин; втрати виробників багаторічних культур через пошкодження насаджень; втрати бджільництва; втрати факторів виробництва та готової продукції через їх пошкодження та крадіжки.

Навіть ті бізнеси, що продовжили працювати зазнали суттєвих змін у обсягах і результатах своєї роботи – у середньому більше половини підприємств України були

завантажені не більше, ніж на 60% довоєнної потужності, а на територіях, де велися активні бойові дії рівень завантаження виробничих потужностей наближався до 10%. Можемо стверджувати, що для більшості підприємств даного виду економічної діяльності спостерігалось погіршення економічних показників – зменшення доходів (а, може, на певний період і навіть втрата джерел отримання доходів), зростання витрат (особливо в контексті тих кризових хвиль, що відбулися – криза втрати персоналу, паливна криза, енергетична тощо), погіршення фінансово-економічних показників ефекту та ефективності. Поточні умови та отримані за 2022 рік результати не надають впевненості у доцільності здійснення будь-яких вкладень, капітальних видатків, що спрямовані на забезпечення розвитку, покращення виробничих потужностей, удосконалення технологій здійснення господарської діяльності, у тому числі релампінгу, переосвітлення чи покращення світлових умов і норм операційної діяльності.

Оцінюючи наслідки варварського втручання в роботу АПК України російських окупантів заступник директора Національного наукового центру "Інститут аграрної економіки", виконавчий директор Північного міжрегіонального наукового центру НААН Олександр Нечипоренко, зауважив: "Додаткові економічні втрати галузі від війни лише у 2022 році очікуються у розмірі близько 22 мільярдів доларів, а зниження доходів сільського господарства та суміжних секторів – від 10 до 30%. За підсумками 2021 року, частка агропромислового комплексу станови-

ла 10,6% національного ВВП. Проте оцінку наслідків бойових дій для аграрної галузі ускладнює нестача аналогії, коли у війну була залучена країна з настільки масштабним і важливим для світового ринку сільськогосподарським сектором, як Україна" (<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/silke-gospodarstvo-pid-chas-vijni-zmina-prioritet/>).

Отже, постає питання доцільності та нагальності пропозиції встановити LED-освітлення, витратити доволі суттєві суми коштів на замовлення та монтаж системи освітлення, змінити наявний фокус уваги з питань виживання в сьогоднішні на більш тривалий період. Чи готові власники та керівники бізнес-суб'єктів, що працюють у сільському господарстві, шукати джерела фінансування (як власні, так і позикові; як від міжнародних фондів і партнерів, так і вітчизняних програм) та здійснювати інвестиції у заміну світлових приборів та систем. Чи є сенс саме зараз витрачати на це зусилля?

На наш погляд відновленням необхідно займатись саме зараз, не зважаючи на те, що агресія ще триває і не завершена. Сьогодні покроково доцільно створювати умови на майбутнє.

Дійсно рішення про встановлення сучасної ефективної, економічної, екологічної системи LED-освітлення є інвестиційним і таким, що потребує відповідних аргументів. У першу чергу, таке рішення обумовлюється розумінням того, що кошти необхідно витратити сьогодні для отримання ефекту в перспективі. Майбутні вигоди будуть отримані за рахунок:

- зменшення затрат на обслуговування систем освітлення за рахунок більш легкої та менш витратної заміни чи то одного світильника в системі, чи то певного елемента в блоці управління системою;
- скорочення експлуатаційних витрат на освітлення комплексу, фабрики чи цеху за рахунок зниження споживання електрики та зменшення відповідних операційних платежів;
- зменшення кількості помилок співробітників, відповідно, зниження затрат, що можуть бути спричинені "людським чинником";
- покращення показників продуктивності тварин (і птиці у тому числі) за рахунок більш комфортних умов утримання, що має призвести до підвищення виробничих та економічних показників діяльності підприємства;
- покращення показників ефективності роботи всього персоналу бізнес-суб'єкту (і адміністративного, і виробничого) за рахунок створення відповідних умов освітлення як у виробничих, так і в офісних приміщеннях, що має призвести до підвищення результативних показників діяльності підприємства.

Таким чином, за рахунок підвищення потоків надходження коштів і зменшення потоків виплат досягається кращий показник економічного обґрунтування доцільності інвестицій в отримання комплексних рішень з LED-освітлення для підприємств сфери АПК.

Питання інвестицій у заміну світлових приборів та систем є актуальними за сучасних умов і для будь-яких підприємств сфери АПК:

- для тих, хто здійснив релокацію бізнесу та переорієнтував свою діяльність на експорт – обов'язково, як

один з напрямів зменшення собівартості одиниці продукції (за умови капіталізації витрат на LED-освітлення і ретельного обліку поточних операційних витрат ведення бізнесу);

- для тих, хто вистояв і зараз спрямовує зусилля на заміщення "спустошених позицій" на ринку своєю присутністю – обов'язково, як одне з джерел формування маркетингових витрат на підвищення лояльності споживачів і пізнаваності бренду (за рахунок зменшення експлуатаційних витрат і перенаправлення цих сум на накопичення задля маркетингових активностей);
- для тих, хто відбудовується після навали – обов'язково, як одна із умов забезпечення тривалої конкурентоспроможності – нове освітлення на гарантійному обслуговуванні виробника та світлодіодні рішення, що позитивно впливають на продуктивність птиці, худоби та ін. (за рахунок правильного освітлення можна очікувати покращення несучості, збільшення надойв, підвищення живої маси тварин, а також зменшення операційних витрат на електроспоживання, що включені до собівартості одиниці продукції).

Численні виробники LED-освітлення доволі давно прийшли до висновку, що освітлення для птахофабрик, корівників, свинокомплексів, ферм для утримання різної птиці та худоби, коней та ін. має бути особливим, відмінним і таким, що вирішує конкретні завдання та враховує особливі умови функціонування бізнесу в сфері АПК. Сучасна пропозиція LED-освітлення для сфери АПК є диференційованою за критеріями: ім'я виробника, вартість освітлення, місце походження товару. І в той же час, є певні об'єднуючі характеристики, з якими ми й пропонуємо визначитись у даній роботі.

Наявні пропозиції LED-освітлення на вітчизняному ринку об'єднує, на наш погляд, наступне:

- всі виробники пропонують невелику споживну потужність світильників і наголошують на економічності

споживання електрики порівняно до люмінесцентних ламп і приборів;

- виробники акцентують увагу на ударостійкості та низький тепловіддачі світлодіодних приладів, що є важливими характеристиками відповідної пропозиції з освітлення об'єктів сфери АПК;
- важливим чинником виробники визначають рівень оптимального розподілу освітлення, причому, залежно від способу утримання птиці чи худоби, обирають від максимально рівномірного до зонального освітлення;
- безумовно важливим елементом освітлення стає можливість регулювання яскравості – від мінімального "нічного" порогу до 100%, реалізація циклу "світанок-захід", що дозволяє стимулювати необхідну поведінку, передусім, птиці;
- герметичність світильників і високий рівень IP-захисту від пилу та вологи є також одним із найважливіших чинників наявної LED-пропозиції щодо освітлення підприємств сфери АПК.

ТОВ "LEDLIFE" – перший виробник LED-освітлення в Україні з повним виробничим циклом, має свою пропозицію для підприємств сфери АПК – від простої світлодіодної лампи до комплексного вирішення завдання з освітлення відповідного приміщення чи об'єкту. **Ми маємо в наявності:**

1. Спеціалізовані системи освітлення для пташників: Agro Poultry tube (r), Agro Poultry tube (c), Agro Poultry High Bay.
2. Спеціальні світильники для освітлення корівників – Agro Cow High Bay.
3. Універсальні LED-світильники для виробничих приміщень: Uni High Bay, Ellipse 2, Ellipse 3.
4. LED-світильники для офісних і комерційних приміщень, спеціальних зон зберігання, складування, здійснення вантажно-розвантажувальних робіт тощо.

Компанія "LEDLIFE" понад 8 років розробляє, виробляє та постачає системи LED-освітлення для пташників, корівників, свиногомів, м'ясокомбінатів, олійнопереробних заводів, зернових терміналів та елеваторів, теплиць тощо. З кожним роком в асортименті пропонованої продукції з'являються нові технологічні рішення, які дозволяють задовольнити різноманітні потреби та запити, що ми отримуємо від бізнесів, які працюють у сфері АПК.

Компанія "LEDLIFE" не пропонує одне універсальне LED-рішення. Для кожного проєкту чи запиту наші технічні та комерційні фахівці знаходять своє особливе рішення. Саме виходячи з особливостей об'єкту, що потребує освітлення, побажань та бюджету нашого замовника фахівці ТОВ "LEDLIFE" формують пропозицію.

Наприклад, для пташників це може бути:

- або резисторна система світлодіодного освітлення для птахівництва Agro Poultry Tube (r) 24В, яка є найбільш універсальною та такою, що підходить до пташника будь-якого розміру, забезпечує спрямоване світло, що дозволяє реалізувати зональне освітлення (наприклад, зона де годують птицю та зона для відпочинку будуть мати різну освітленість);
- або токова система світлодіодного освітлення для птахівництва Agro Poultry Tube (c) 220В, яка є най-

більш придатною для виробництв із декількома "однаковими пташниками" та приміщеннями із невисокою стелею (до 3 м). Перевагами даної системи є те, що вона дозволяє забезпечити повторюваність – увеличи в експлуатацію новий пташник, розширили діяльність і можете легко реалізувати його освітлення шляхом додавання вже відомої вам системи освітлення. Також доцільно відзначити, що дана система є більш легкою в монтажі та забезпечує високу рівномірність освітлення;

- або сучасна, надійна із спеціально розробленою оптикою та захисним корпусом світильника для використання в агресивному середовищі система освітлення Agro Poultry High Bay, яка розроблена для пташників із утриманням птиці на підлозі. Дана система має спеціалізовану оптику для досягнення максимальної рівномірності освітлення із дуже широким кутом, забезпечує високу надійність роботи світлодіодів за рахунок алюмінієвої плати, надає високу ефективність світла (понад 158 Лм/Вт), дозволяє суттєво зменшити енергоспоживання (у максимальному режимі система споживає всього 1,2 кВт), стійка до агресивного середовища використання та має високу механічну міцність (надійна під час експлуатації). Якщо коротко, то ця система надає підвищену надійність, кращу ефективність та експлуатаційний захист.

Іншим варіантом може бути пропозиція лише світильників або ламп. Такий варіант буде більш доцільним для певної кількості підприємств, але цю потребу необхідно виявити.

Вбачається доволі складно. Але це лише відчуття. На основі розроблених політик і регламентів, крок за кроком наші спеціалісти ставлять запитання й отримують певні відповіді – який розмір приміщення, який спосіб утримання птиці, яким чином буде управлятися система освітлення, де будуть розташовані ті чи інші додаткові приміщення, шафи для управління та багато інших конкретних запитань. Завдання виглядає трохи банальним, але воно полягає в тому, щоб почути замовника; зрозуміти які саме потреби є найголовнішими; запропонувати за різними критеріями найбільш ефективне рішення з освітлення.

Тож у підсумку хочеться зазначити, що ТОВ "LEDLIFE", як розробник та виробник LED-освітлення, забезпечує кожного потенційного і реального клієнта із сфери АПК:

- експертним оцінюванням і професійним, обґрунтованим рішенням;
- ритмічним процесом виконання замовлення, коли безперебійним і надійним залишається процес будівництва нового пташника, або релампінгу офісу, або заміни освітлення в забійному цеху тощо;
- впевненістю, що ухвалив вірне інвестиційне рішення. Вам залишається лише познайомитись з нами! ■

Алла Ковалевська,
кандидат економічних наук, доцент,
директор з розвитку бізнесу компанії "LEDLIFE",
Кирило Балаклеєць,
менеджер з маркетингу компанії "LEDLIFE"
E-mail: alla.bivers@gmail.com